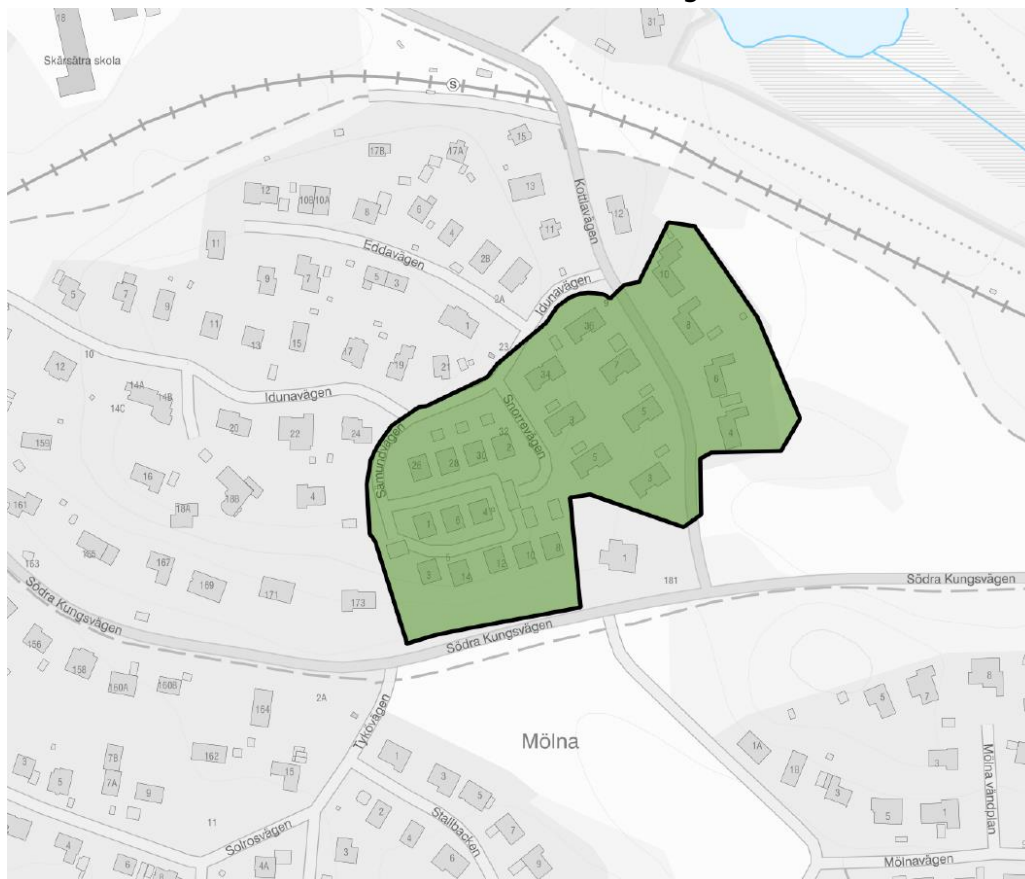

Förstärkaren, Diktafonen och Projektorn

Bakgrund

I slutet av 1950-talet bebyggdes kvarteret Projektorn vid Kottlasjön i östra Skärsättra med fyra villor ritade av arkitekterna Gustaf Lettström och Fritz Jaenecke/Sten Samuelson. Villorna i kvarteren Diktafonen och Förstärkaren byggdes först senare, i skiftet 1960–70-tal efter ritningar av Åkerblads Arkitektkontor AB.

De tre villakvarteren ligger i rad i den bergiga terrängen i sluttningen ovanför Södra Kungsvägen. Varje kvarter är en väl samlad enhet med friliggande villor i form av grupphusbebyggelse.

Beskrivning av bebyggelsen

Diktafonen

Kvarteret Diktafonen från 1969 består av sju friliggande villor placerade i souterräng i den kuperade skärgårdsterrängen. Villorna är uniformt gestaltade med ett närmast klassicerande anslag. Husen har stomme i lättbetong och fasader i mörkt rödbrunt tegel. De valmade taken är täckta med mörka betongpannor och bevarar kopparplåtsdetaljer. Entrépartiet karaktäriseras av en djupt indragen entrénisch med

dörr i teak med sidoljus på var sida. Träfönstren har varierande utformning, främst asymmetriska med vädringsruta samt även stora perspektivfönster.

Diktafonens sju villor är gestaltade i rödbrunt tegel men präglas av en representativ elegans med ett stramt klassicerande anslag. Diktafonens entrépartier karaktäriseras av en djupt indragen entré med dörr i teak och sidoljus på var sida.

Förstärkaren

De tolv friliggande villorna i kvarteret Förstärkaren från 1970 är högt belägna i en dramatisk brant. Genom kvarteret löper två vägar mellan angöringsplatser och garage. Villorna är kubiskt gestaltade, arkitekturen är stram och elegant, tidstypiskt utformad i en enkel rationell modernism. Villorna har stomme i trä och fasader i gult tegel och träpanel. Taken är flacka motfallstak med smal plåtsarg. Träfönstren har varierande utformning – perspektivfönster och asymmetriska med vädringsruta. De kraftfullt utformade svarta balkongerna kontrasterar effektivt mot det gula teglet, vilket bidrar till att husen är ett landmärke från Södra Kungsvägen.

Förstärkarens villor från 1970 kännetecknas av enkelt utformade entréer med trädörrar med stående panel i brunt och smalt sidoljus. Trappor är gjutna. Villorna är kubiskt gestaltade, arkitekturen är stram och elegant, tidstypiskt utformad i en enkel rationell modernism.

Förstärkarens ena långsida med indragna balkonger och balkongparti med bred taksarg i mörkbrun träpanel.

Projektorn

Kvarteret Projektorn närmast Kottlasjön omfattar fyra identiska villor uppförda 1959 i ett plan utan källare. Husen har L-formad plan, stomme i lättbetong samt fasader i rött tegel, vit puts och smal stående mörkbrun träpanel. En smal plåtsarg löper som taklist. Träfönstren har varierande utformning typisk för sent 1950-tal. Husen täcks av ett flackt pulpettak med motfallstak över vinkelbyggnaden samt skorsten i rött tegel.

Projektorns fyra modernistiska villor ritades 1958 av arkitekterna Gustaf Lettström och Fritz Jaenecke/Sten Samuelson. Villornas omsorgsfullt utformade exteriörer är karaktäristiska för sent 1950-tal.

Projektorns 1950-talsvillor karaktäriseras av en bungalowliknande volym med L-formig plan, takfallens väl avvägda variation, de tidstypiska fönstren och fasadens växling mellan rött tegel, vit puts och mörkbrun träpanel.

Sammanfattande värdering

Kvarteren Förstärkaren, Projektorn och Diktafonen utgör tillsammans en särskilt värdefull kulturmiljö. De tre kvarteren med friliggande grupphusbyggda villor representerar det sena 1960-talets eleganta villabebyggelse på Lidingö. Villorna är utformade med hög arkitektonisk gestaltning och tidstypiska materialval. Varje kvarter är sammanhållet i en tydlig grupp och byggnaderna är väl integrerade i det bergiga skärgårdslandskapet. Villorna återspeglar också en mycket expansiv epok i Lidingös stadshistoriska utveckling under efterkrigstiden.

Karaktärsdrag

- God landskapsanpassning i skärgårdsterrängen.
- Elegant och anspråksfull villaarkitektur.
- Grupphusbebyggelse med likartad utformning för varje kvarter men med stor skillnad i utformning mellan kvarteren.
- Den höga graden av ursprunglighet.
- Kv. Diktafonens friliggande villor i souterräng, tydligt och väl samlade med högt valmtak med mörka betongpannor, fasader med mörkt rödbrunt tegel, fönster i trä, garagedel mellan villorna samt grönskande villatomter med omgivande häckplanteringar.
- Kv Förstärkarens kubiska strama villavolymer med flacka motfallstak, fasader med gult tegel och träpanel, enkelt utformade entréer och trädörrar

med stående panel och smalt sidoljus, fönstersättning, utformning och material, kraftfullt utformade balkonger med liggande svart fjällpanel och gavlar med rasterliknande vertikalt ställda bräder.

- Grönskande villatomter med inslag av berg i dagen.
- Kv. Projektorns låga bungalowliknande volymer med flacka tak där vinkelbyggnaden har motfallstak och smal plåtsarg, fasader med nyansrikt rött tegel, vit puts och mörkbrun träpanel, fönster och fönstersättning, entrépartiets omsorgsfulla utformning med dörr och dubbla sidoljus i ädelträ.
- Naturpräglade villatomter med inslag av hållmark.

Råd och riktlinjer

Förutom vad som anges i Lidingös kulturmiljöprogram Del 1 gällande vård och underhåll av byggnader ges följande råd:

- Befintlig planstruktur ska värnas. Bebyggelse av enhetlig karaktär bör bibehålla sin utformning avseende byggnadernas placering på tomten, volymverkan och fasadmateriäl.
- Byggnadernas ursprungliga arkitektoniska uttryck och volymer med fasader i tegel, fönster i trä, entréportar i ädelträ och ofta med sidoljus samt husens ursprungliga takformer och takbeläggning bör bevaras och vara vägledande vid underhållsarbeten
- De naturpräglade villatomterna med berg i dagen, omgivande häckplanteringar och grönska bör bevaras.
- Vid eventuell tillbyggnad, utgå från den omgivande bebyggelsen vad gäller husens placering på tomten, utformning och volymverkan. Utforma nya tillägg med hänsyn till befintlig bebyggelsestruktur och stadsbild.
- Markförändringar som fyllning, schaktning och sprängning bör undvikas.
- Miljön som helhet är känslig för förändringar och antikvarisk sakkunnig bör medverka vid ändringar som påverkar det kulturhistoriska värdet.